

„Праця“

Український просвітній тижневник
в Бразилії
виходить в Прудентополіс кожного
Четверга.

Передплата
в Бразилії:
Річно 8\$000, піврічно 5\$000.
Для Галичини річно 10 корон.
Для України 5 рублів.
Для Півн. Америки 2·50 дол.
Для Канади 2·50 дол.
Для Аргентини 6 пез.

ПРАЦЯ

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руське ми серце і віра руська“. — З Рус. пс. Маркіяна Шашкевича.

Ми Українці до скону
В нас є сила Козаків!

Однока Українська Часопись у Бразилії.

„PRACIA“

Jornal semanal para os
Ucranianos no Brazil.
Publica-se em Prudentopolis
às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100рс. від
стиха. Більші по 200 рс. За вся-
кі оголошення платить ся згори.

PRACIA

Prudentopolis
Paraná — Brazil

ВИДАВЦІ: Видавнича спілка.

Не розлучать нас ні море,
Ні межі чужих край. Гимн ам. Укр.

Хай живе сильна, само- стійна Україна!

„Ви станули тепер проти нас. Та колись прийде час, що потребуватимете нашої помочі. Та ми її вам не відмовимо“... Так покінчив свою заяву лідер київських большевиків Пятаков перед соцесією большевицьких представників з Центральної Ради. А було це якраз по перемозі над урядом Керенського, це було по побіді большевиків в памятних днях листопада 1917 року.

Багацько часу минуло з цеї хвилини. Неодно пережила Україна. Пережила стільки, як ні один народ що на руїні колишнього царства став переводити в життя кліч самоозначення народів. Переїшла вона не одну тяжку пробу, поповнила не одну тактичну помилку, виявляючи за весь час своїх змагань одно бажання: бути самостійною.

І ось сьогодні по двох роках тяжких змагань вона опинилася в такому положенню, в якому ні разу досі не була. Здана на власні сили, віким не підпомагана, окружена зі всіх сторін ланцюком ворожих військ, в памятнім і незабутнім чотирокутнику смерті пережила одну із тих страшних дій, що на довгі літа, а навіть десятки літ рішають дехоли про будуче. Вдруге перемайнули перед нашими счима акти давної минувшини, повстали в нашій уяві: Переяслав, Гадяч і трагедія бендерських шляхів. Здавалося, що все прогнане, що брутальне насилля переможе раз на все найкращий порив народу, що настане

садецидує не тільки про його долю, але дасть почин новій констелляції на Сході Європи.

Сподівання сповнилися. Зоря Денікіна і воплощеної в ньому старої деспотичної Росії блідне з дня на день. Впав Київ, не устався Харків, взято Полтаву і т. д. Три головні міста, які за весь час визвольної боротьби українського народу відіграли так важну роль, опинилися в руках побідоносної червоної армії.

Стоймо перед фактом III. радянської України.

І в той момент, коли комуністичні батальони посугуваються чимраз далі в глубину України, коли розбиваються війська найбільшого ворога України — Денікіна, воєнний большевицький комісар Троцький видає відозву до підчинених йому військ, яка кінчиться словами: Хай живе сильна, самостійна Україна!

Яка велика ріжниця в поглядах нині і тому два роки! Яка велика зміна тактики у відношенню до української державності зі сторони большевиків!

Коли Київ перший раз дістався в большевицькі руки, коли переможені війська Центральної Ради мусіли віддати столицю, тодішній командант большевицької армії, що заняла Київ, Муравьев, зізнав тільки одно, як донести в вітальній телеграмі Петроградові, що він скоро побачить український хліб.

Нинішній комісар Троцький, в маніфестаційній формі застерігає, що червоні війська, які ввійшли в межі України, несуть трудовим масам робітництва та селянства

стійність а не капризний фантом кількох інтелігентів, як голосили тому два роки большевицькі агітатори, поборюючи Центральну Раду.

Що знехтування тих домагань було завжди причиною невдач для большевиків і всіх інших, що на сильно намагалися заводити свій порядок на Україні. А що важніше, що своє поводження большевики можуть завдячити не своїй мілітарній перевазі над Денікіном, але тій повіни повстань, яка залляла всі його зади, знишила всі точки опору і внесла в денікінські ряди стільки замішання та неладу.

З новими кличами йдуть сьогодні большевики на напів землі. З кличами, які самі так ревно вже й ранше голосили, та самі їх діяли опоганювали.

Чи і тим разом підуть вони давніми стежками? Чи і тепер скінчиться на гарних словах?

Самі декларації, не поперті ділами, тут нічого не вдіють і може в друге повториться та сама історія, що в могилу загнала гетьманщину, що не злякалася німецького піастука, що завдала смертний удар денікінському наїздові.

— „Нашим завданням є увільнення, а не закріпощення України“ — заповідає Троцький і в тім увільненню лежить стійність української республіки. „Вперед“

до скріплення себе, єсть прямо запрошення до Леніна, щоб він пришов зі своєю пропагандою і армією колиб вона мала підтримати пропаганду.

Лірову Конференцію називають найбільшою трагедією людської глупоти, якої світ зазнав. Інші знова кажуть про штуку делікатної інтриги. Італіянці кажуть, що вони видять британські пляни на підбій світа, а французькі пляни на підбій Европи.

Серби, Хорвати й Словінці допускають, що їх правительства є слабі в самій основі. Мадяри ніколи не забудуть цього, як аліянти підморгували до Румунії, коли Будапешт стояв в огні, а край був виставлений на такий рабунок, як Бельгія за часів пруського панування. Австрія майже занадто голодна, щоб загалом про що інше, як про харчі та топливо, але вона також відить, нещастя, яке чекає Східну Європу — це забороло проти Росії, що вже ломиться.

Мапа може виглядати гарно і в порядку в салі нарад у Версалю але репортер, що переїздить центральну Європу не чує нічого іншого, крім голосного крику невдоволення і пошепти про большевизм.

В тій справі найбільше в праві Українці, які мають свою місію у Відні і які доказують визнання їхнього краю. Українці здесидовані противники большевизму. Мимо цього вони обжаловують великі держави за те, що вони заохочували Денікіна напасти на Українців замість злучитися з ними, щоб спинити большевиків. Вони вказують, що свого часу, коли Денікін машував побідоносно через українську землю по дорозі до Москви, він звернувся на захід і знищив Україну, — державу прихильно настроєну до аліянтів в той спосіб стратив приятеля і нагоду до побіди.

Мимо цеї афери з Денікіном, мимо найприязніших предложеній зі сторони Леніна, Україна лишилася ворожою до большевиків і сьогодня знова дає нагоду аліянтам проводжувати боротьбу проти російського наїзду.

Але, коли цього предложення не приймуть сейчас, то тоді вже ніщо не лишить ся, хиба большевицький лад на Україні.

Звідомлення з Польщі доносять про великий страх, який повстав наслідком зближення большевиків. Польща, таксама як Україна, боролася з Леніном, але Українці на рікають, що великі держави ніколи не ставили своїх багнетів держави

Версальський мир

яко средство для агітації большевиків; злочин над Україною.

Майже в кождім краю центральної Європи мушки й жінки обговорюють злочин Версалю. Коли однак хтось йде дальше з

бу, поповнила не одну тактичну помилку, виявляючи за весь час своїх змагань одно бажання: бути самостійною.

І ось сьогодні по двох роках тяжких змагань вона опинилася в такому положенню, в якому ні разу досі не була. Здана на власні сили, віким не підпомагана, оточена зі всіх сторін ланцюком ворожих військ, в памятнім і не забутнім чотирокутнику смерті пережила одну із тих страшних дій, що на довгі літа, а навіть десятки літ рішують дески про будуче. Вдруге перемайнули перед нашими очима акти давної минувшини, повстали в нашій уяві: Переяслав, Гадяч і трагедія бандерських шляхів. Здавалося, що все прогане, що брутальне насилля переможе раз на все найкращий порив народу, що настане повна ліквідація самостійницьких аспірацій.

Хто так думав, цей мало числився з дійсністю і не здавав собі справи з того, що Денікін, готовлячи могилу українській самостійності, тим самим готовить і для себе загибель. Що він, намагаючись знищити нашу державність, поповнює ту помилку, яка

неніх іому вінська, яка починається словами: Хай живе сильна, самостійна Україна!

Яка велика ріжниця в поглядах нині і тому два роки! Яка велика зміна тактики у відношенню до української державності зі сторони більшевиків!

Коли Київ перший раз дістався в більшевицькі руки, коли переможені війська Центральної Ради мусіли віддати столицю, тодішній командант більшевицької армії, що заняла Київ, Муравьев, зізнав тільки одно, як донести в вітальні телеграмі Петроградові, що він скоро побачить український хліб.

Нинішній комісар Троцький, в маніфестаційні формі застерігає, що червоні війська, які ввійшли в межі України, несуть трудовим масам робітництва та селянства на вістрях своїх багнетів державну самостійність.

Для нас стає одно ясне: що попередні роки багато в дечому навчили більшевиків, а саме, що державна самостійність, за яку наш народ сільки боровся, це спрівід потреба цілого народу і тих трудових мас, для яких більшевицькі війська несуть само-

ти і тим разом видуть вони давними стежками? Чи і тепер скінчиться на гарних словах?

Самі декларації, не поперті ділами, тут нічого не вдіють і може в друге повторитися та сама історія, що в могилу загнала гетьманщину, що не злякалася німецького плястука, що завдала смертний удар денікінському наїздові.

— „Нашим завданням є увільнення, а не закріпощення України“ — заповідає Троцький і в тім увільненню лежить стійність української республіки. „Вперед“

В тій справі найбільше в праві Українці, які мають свою місію у Відні і які доказують визнання їхнього краю. Українці засудовані противники большевизму. Мимо цього вони обжаловують велике держави за те, що вони заохочували Денікіна напасті на Українців замість злучитися з ними, щоб спінити більшевиків. Вони вказують, що свого часу, коли Денікін машинував побідоносно через українську землю по дорозі до Москви, він звернувся на захід і знищив Україну, — державу прихильно настроєну до аліянтів в той спосіб стратив приятеля і нагоду до побіди.

Мимо цієї афери з Денікіном, мимо найприязніших предложенів зі сторони Леніна, Україна лишилася ворожою до більшевиків і сьогодня знова дає нагоду аліянтам проводжувати боротьбу проти російського наїзу.

Але, коли цього предложення не приймуть сейчас, то тоді вже ніщо не лишить ся, хиба більшевицький лад на Україні.

Звідомлення з Польщі доносять про великий страх, який повстав наслідком зближення більшевиків. Польща, так само як Україна, боролася з Леніном, але Українці на рікають, що великі держави ніколи не стались злучити ці обі держави проти спільногого ворога, дозволяючи на деякі вчинки, які порізнюють ці обі держави.

Ворожнеча, яка існує майже в кождій народі в Європі, є виследом затій мирої Конференції. В Австрії, Чехословакії, Угорщині, і на Україні є загальне переконання, що пошматування сильних держав і створення нових, без средств та нагоди привести до праці.

О. Рафаїл Криницький ЧСВВ.

Враження з подорожі, під час посещення Українців в Ріо Гранде до Суль і Аргентині.

11 (Продовжене)

П. Олекса Васілевский часто містив у „Праці“ свої дописи під псевдонімом Л-ко. Се образована людина і ми раділи оба, що у даліх лісах Ріо Гранде, стінулись разом лично, бо до сего часу ми зналися тільки з листів. Він любитель школи, та серце краялось, що народ не посилив дітий у школу. Мені пригадується, що мав усого одного учня, Українця, що мешкав у нього і побирає лекції. Усі прочі Українці не посылали, мовлячи: „учитель з України, а не з Галичини“. А треба знати Читачам „Праці“, що на кольонії Жагварі, хрань Господи відізватись словом „Україна“, „Український“. Там не признають якоє там України, (як казав один польський ксьондз — jakas tam Україна!) Там тверді Руснаки, Русини, що годувались хлібом не „Пробіти“ зі Львова, але „Русским Словом“, „Галичанином“, календарями і книжками „Общества ім. Качковского“. Там на стінах у леяких домах я добавив бородатих патлатих російських попів з хрестами на грудях. Там небіщик цар Микола II. поруч зі съвятими на стінах. Там тверді Руснаки, не такі як ми, що за свободу і оборону України нині пішли за море боронити Братів з неволі ляцької, Денікіна — царського послужника.

У Жагварі там Росія давна, одним словом „москофільство“ опанувало тамошніх людей.

І чи ж не була радість моя, стінувшись у Веадо Бранко з Українцем ширим, котрого душа рвалася у тамтой бік моря, щоб помочи Вітчині? Я замешкав у Веадо Бранко в Остапа Пісного, а п. Олекса сейчас з'явився. Ніч була погідна, і ми усі сиділи до пізно з народом, що зійшовши говорили про усе. А про усе розказували як слід за пів ночі — се неможливе — так і другої днини народ знова зійшовсь. Єсть на кольонії Веадо Бранко маленька капличка, деревляна, де прибуває німецький съвященик з міста С. Педро (півтора дня дороги верхом) 2 рази у рік.

Я там правив богослуження. Співали один мушини а одна з невіт підтягала. Якось зі співом пішло несогірше. Бо траплялось мені у Ріо Гранде інакше. Так я за съпів у Веадо Бранко не можу нарікати. На одній з тамошніх кольоній рішили усі, щоб була „правдива“ Служба Божа т. е. співала. „Добре — кажу я — а умієте ви співати?“ „Уміємо!“ відповіли. Гарно, думаю собі. І зачалася Служба Божа. До „Слава — єдинородний“ якось йшло. Але бо чую, і своїм ушам не вірю, відразу по „Слава — єдинородний“ зачинають співати „Іже Херувими“. Думаю собі, трохи за скоро. Але у мене вдача не вистидати ніколи дяків і не дати пізнати народові, що змилили, так я, відчитав усе, що дякі опустили і Апостол і Євангеліє і усе проче до „Іже Херувими“. А дякі співають „Іже Херувими“ довго, довго і по три рази повтаряли і словами „огвержим печаль“ кінчили. А інші знов підхоплювали „Іже Херувими“ і знова в нескінченість тягнулась пісня...

Ну, скінчили! Зачавсь великий обід. Доперва при словах „Святішого Вселенсько-

го Архієрея...“ мої дяки зрозуміли, що рія ведеться з національним питанем нашого народу.

На Сільвейра правив я богослужіння у нашій такі каплиці. Там уже давно, як народ поставив собі каплицю під покровом Св. О. Николая. Она маленька, у долі між високими горами, й до нині гордостю людей, бо, як кажуть люди, се „наша церков“. Там я сповідав людей, проповідав, учив катехизму дітвому.

О, як тяжко перший раз говорити науку до людей по 28 літах! Тяжко, бож я мав слухай, де хрестячі дитини, слухав першої сповіді її матери. І мама перший раз привчається в день хресту своєї дитини! Кілько років повінчав я, що жили так після цивільного контракту уже скілька літ! І чи має не боліти серце, глядячи на таку нужду моральну наших людей — нам найрідніших?!

І німецькі съвященики дуже урадувались, що по стільки літах приїхав український съвященик, з котрим народ зможе розмовитись.

На С. Шавієр я катихизував діти в домі Івана Лисака, бо його дім в осередку Українців. Майже усі люди посповідалися, хиба справді сей не приступив до св. Тайн, котрий сам зі злоби Нею погордив. Приходили до каплиці старені люди, над гробом старці і старушки, щоб побачити ще раз в житю свого съвященика. Пригадую собі, як один зі старців приїхав попроситись зі мною, коли я від'їздив. Як той старовина плакав, що може вже йому не доведеться більше побачити свого съвященика, бо старість, бо могила близько. А нашов і люді далеко, далеко від світа, що хоч не бачили съвященика, не чули науки вже стільки літ, а у св. вірі не за-

Цікавий документ.

Вже в статті „муринська етика“, в якій говориться про виданий гогатинським старостою наказ до громадської зверхності в Стратині місті перемінити в місцевій школі викладову українську мову на польську і предложить виказ селян, які хочуть змінити греко-католицький обряд на латинський, згадали ми, що таких панів старостів буде більше. Не довго треба було ждати, щоби в наші руки попали сьвіжі „документи вищої культури“.

Ось один учитель з Теребовельщини, лише тому не може бути урядовцем, що він є Українець римо-католицького обряду. Це однак не перешкоджає тим самим панам виказувати неймовірні і просто офіційовані числа Поляків греко-католицького обряду.

Та вже воно так є на сьвіті, що люде у своїх змаганнях стараються одні других перевесити, бо знають, що оригінальність помислів найбільше поплачує. Тому предсідник Ради Шкільної окружної в Камінці струм. задумав добути рекорд в оригінальності по-мислу і дня 12. грудня 1919 під ч. 1912 вислав рішення до жінки учителя Вертипорха в Сільці бенків, якого не повстидався навіть відомий із своїх розумних присудів цар Соломон.

Цей сучасний Соломон пише:

„Повідомляю Паню, що Комісія Ради Шкільної постановила Паню, на підставі перепровадженого доходження, до Групи „Ц“ т. ? таких осіб, котрі не можуть бути публічними учителями Річицької Польської, позаяк дійшла до переконання, що Пані будучи під впливом свого мужа, п. І. Вертипорха, значного агітатора і діяча українського, мусіла перенести ся його ідеями і засадами, проте не може на ю звіритись.“

Пілпис: „Лодзинські“.

Хто не будь прочитає цей „документ“, мусить перш усього подивляти те духове богоугодство ума п. Лодзинського. Бо все тут найдеш. Не згадуючи про взірцеву стилістику розпорядку, як це лицює начальній повітовій „шкільній“ владі, маємо перед собою таке тонке і психологічно-глибоке пояснення закона, якому рівного годі найти в сьвітовій правничій літературі.

(„Вперед“)

Під осуд польської опінії.

Дня 23. грудня 1919 р. арештовано Тимотея Старуха в Оринені, коло Камянця подільського. Він при відступі української армії за Зброч виїхав та осів в Оринені, бо з причини тяжкої, хронічної хороби нирок і нервою недуги не був в силі дальше іхати. Там перебував він цілий час аж до вступу польської армії до Камянця, який то вступ закопив так нечайно Старуха і інших там перебуваючих Українців, що годі було виїхати. Зараз по вступі польських війск зголосився він у польського команданта війська, після виданого приказу. Дня 22. грудня повідомлено його, щоб спакував свої 123. о 10 ій год. явився у команданта міста, а там дістане перепустку і поїде домів. Та коли він явився 23. у команданта міста, той приказав йому іхати до Камянця на протокол. В Камянці зроблено короткий протокол, відтак арештовано Старуха і його фірмана та відслано під ескорто до Бережан. Тут кинули тяжко хорого чоловіка до неопалених магістратських аре-

Віче П. П. С. у Львові в справі Галичини.

В неділю 4. січня відбулося у Львові в салі магістрату віче, скликане робітникою ради П. П. С., щоби запротестувати проти провізорії в східній Галичині.

Проводили тов. Слоневський та Турунь. Головний реферат виголосив посол інженер Гавснер.

Бесідник говорив довго, бо аж дві і пів години. Сказав багато, більше чим справа, для якої скликано віче, вимагала. Говорив про критичний момент, який зараз переживає Польща, про безрадність адміністрації в Польщі, та про несповнені надії за цілій рік польської державності. Дуже багато уваги посвятий роботі народової демократії.

Кілька слів присвятів бесідник і справі України. Він сказав, що українська держава потрібна для Польщі, але тільки як заборони проти Росії Денікіна, так само як і інші національні держави, що повстали на руїнах Росії. Він вірить, що ті держави порозуміються між собою, згодяться, щоб тим успішніше боротися проти відрожуючогося царата.

Що провізорія у східній Галичині принесе тільки шкоду що буде лиш тягарем для молодої польської держави і причиною дальших спорів і непорозумінь між обома народами, це він розуміє і тому протестує проти неї.

Посол Гавснер говорив ще про тяжкі апроваційні відносини в Польщі, яких ярким доказом це найновіший страйк львівських залізничників. Він сам, хоч все був проти страйку в ім'я ладу бачить, що залізничники не мали іншого виходу, бо були приведені до крайності байдужності властей, що багателізували всі домагання робітників.

Сказав лещо про війну, яка не лежить в інтересі Польщі і що домаганням робітників є негайне, за всяку ціну заключення миру.

Звернув він теж увагу на голод, на безробіття і нужду мас, та на байдужність влади супроти цого. „Торжественно заявляю — сказав він між іншим — і присутні на салі дневникарі хай запишуть мої слова, що як такий стан потреває ще далі, весною в Польщі буде цілковита анархія“.

Під час того, як посол Гавснер говорив про голод, коли засновав, що корець бульби коштує 400 корон, на салі пронеслися охлики: „На таку тему скликуйте віча! Ідім на вулицю! Ми хочемо істи!“

Кілька хвилин тривало замішання й оклики і з тяжким трудом вдалося опозицію втихомирити.

По скінченій промові бесідник предложив протестуючі резолюції, а саме: проти 25-літньої провізорії, проти дальнього ведення війни, поліпшення апровації та розочарування робіт.

Другим бесідником був секретар людовіців Самойца.

Говорив теж трубадур справи східної Галичини д-р Левенгерц. А сказав не більше, як ми вже десятки разів чули, в часі його турнірів.

Забрав голос і ксьондз польський Палюх. Зразу тільки інтерпелював посла Гавснера а згодом став навчати присутніх, що польському, католицькому робітникові не до марксизму і що він не повинен так зле оцінювати Падеревського, Дмовського, а реште в них учитися

Ситуація на Україні.

Українські війска (повстанці) вигнали деякінівців зовсім з України; нема їх вже нігде.

В руки українських війск, які зараз добре зорганізовані і до яких перейшли галицькі та денікінівські (звербувані з Українців) відділи, попала уся зброя, гармати і кількасотні воєнні матеріали, які їм вистачать на який рік. Дух в українськім війську патріотичний.

В Києві зараз пробуває український уряд, що порядкує усіми українськими територіями. Большевики у внутрішній справі України не вмішуються і Троцький та Раковський офіційально передали усю владу на Україні в руки цього уряду чисто українського, якого премієром є Мих. Тюченко, заст. і мін. внутр. справ Мазепа, туди входить і т. Безналко. В Хмільнику є др. Макух, який має галицькі війська, управле околицями Винниці і Жмеринки.

Переговори з Поляками.

Що робота Андрія Лівіцького і тов. не устає, сього доказом повідомлення „Ілюстр. Курієра Цодзенного“ з 30. грудня, в якому доноситься, що переговори з отаманом Петлюрою, котрий находит ся у Варшаві, ведуться дальше під проводом голови польської держави Пілсудського, та що вони мають успішний перебіг. Зіфра „Вінер Альг. Цайтунг“ (з 1. січня) подає, що переговори Петлюри з польським правителством мають добрі вигляди, бо Польща пересвітилася, що без господарської та військової помочі незалежної України, вона не зуміє розбити большевицьку чи денікінську Росію. Тому польські соціалістичні партії задумують скликати спільну конференцію польсько-українську, в цілі обопільного обговорення національних справ та евентуального обговорення національних справ та евентуальної порozуміння.

З Володимира Волинського.

Володимир Волинський з приходом туди польських військ робить враження міста, в якому українське життя зовсім завмерло. Що тут живуть Українці, цого доказом тільки дівоча й хлопечча школи, які дійсно сповняють велику просвітітну роботу. Інших признаків нема. Всьо кудись напряталося, супроти заведення острого режimu не має в нікого сміlosti заняться якоюсь роботою бо всіх сівомих одиниць арештувано і вивезено в Домбє. Найбільший докір можна би зробити молоді, які досі не поважилися завязати якогось просвітного та організаційного гуртка з їхнім працювати для себе й для других. А праця така дуже похадана і крайна пора її начати.

Денікінова армія зловлена.

Армія генерала Денікіна з околиці Одеси попалася цілковито в полон, большевиків (може Українців? — ред.) Так доноситься кореспондент „Сентрал Ньюс“. Інші малі відділи, що перейшли румунську границю, зістали розбросні румунським правлінням.

Большевики заняли Одесу.

Большевицькі війска заняли Одесу і здобувають грунт на шийці, що веде на Крим. В Закаспійському краю вони зближаються до Хіви.

Телеграми з Одеси доносять, що чужинці почали опорожнювати місто в пятницю.

двох сержантів жандармерії. Якось прикого завважили вони, що прибувшому в лядас з кишені українська газета. Одних став випитувати, що це за газета і що він її читає. Перелякані селяни сім тобутувати, та це не вдоволило жандармів, бо взяли його до другої кімнати, щоб перевести ревізію. Перешукали скрізь хоч нічого підозрілого не могли знайти, жанням їх було забрати і одинник, тютюн, ножик. На рішучий спротив селянина динник віддали, а тютюн і ножик таки з держали. Коли вийшли на вулицю, селяни приступив до припадково надійшовшого сцера і зажадав інтервенції. Офіцер ввогнівого волю. Однак торги довго тревати. Жандарми поводилися не зовсім по військовому, так що офіцер мусів їм звернути увагу, сам почув від сержантів обвинені, що симпатизує з Українцями. Накінець вони віддали. О скільки цей селянин міг додатися, один з жандармів звітиться Гаври Гук родом з Солонки, назвища другого жандарма не знає, тільки що перебуває на станиці в Боднарівці. Подіємо цей факт до дома властей і хочемо вірити, що на то не скінчиться.

Епідемія тифу в вязницях,

на вулиці Баторого у Львові триває да Недужі далі полищені всякої відповідної санітарної помочі.

Посмертні загадки.

+ О. Адріян Давида ЧСВВ.

Невмілма смерть знова вирвала із пріждених рядів чина Василіянського ревінного тружденика в особі бл. п. о. Адріяна.

Покійний родився 27/11 1864 р. До чину вступив 2. лютого 1886 в Добромиши. Після скінченю наук гімназіальних був вислані на богословів до Кракова, а по скінчені богословів був професором, а відтак довгі роки ігуменом в Дрогобичі, ректором колегії св. Сергія і Вакха в Римі, в поспільні літа ректором семінара Станіславівського візитатором єпархіальним СС. Василіяно. Крім сіх тяжких праць працював покійний в вільвім часі, як місіонар по ріжних землях Галицької України. В поспільні роки осів з волі настоятелів в монастири Улашківцях. Страшна пошесть тифу загодила і до сих сторін. Як в цілім його життю видко було в нім чоловіка праць, та сіх горкіх часів з самовідреченем праць в церкві. Набавивши тифу зі сповіданням віддає Богу свою душу дні 21/12 1918 р. як правдивий труждений винограді Христові.

Се священник-герой. Працював для свого народу ціле свое життя, положив своє життя в сій праці, пішов до того котро любив, котрому служив. Пам'ять позістала довго не лиш в самім чині, але і між тими, над котрими працював, котрих виховував.

Нехайже пером стане рідна землиця, котрій спочив.

Загальні вісти.

Німецькі достойники втікають.

В Швайцарії побоюються нового клопоту. Деякі з визначних Німців, котрих видача змагається аліянти, приготовляються до утечі в Швайцарію. Дотепер втікли сюди: Німецький віцеадмірал фон Канель, цивільний губернатор Бельгії барон фон дер Ланген

шкільний власні, масно нерв...
точко і психольогічно-глибоке пояснення за-
кона, якому рівного годі найти в съїтівій
правничій літературі.

(Вперед)

Під осуд польської опі- нії.

Дня 23. грудня 1919 р. арештовано Ти-
мотея Старуха в Оринені, коло Камянця
подільського. Він при' відступі української
гермії за Зброчу виїхав та осів в Оринені, бо
з причини тяжкої, хронічної хороби нирок
і нервої недуги не був в силі дальше іхати.
Там перебував він цілий час аж до всту-
пу польської армії до Камянця, який то
вступ закопив так нечайно Старуха і інших
там перебуваючих Українців, що гді було
виїхати. Зараз по вступі польських війск
зголосився він у польського команданта
війська, після виданого приказу. Дня 22.
грудня повідомлено його, щоб спакував свої
і 23, о 10 ій год. явився у команданта мі-
ста, а там дістане перепустку і поїде домів.
Та коли він явився 23. у команданта мі-
ста, той приказав йому іхати до Камянця
на пристокол. В Камянці зроблено короткий
протокол, відтак арештовано Старуха і йо-
го фірмана та відіслано під ескортою до
Бережан. Тут кинули тяжко хорого
чоловіка до неопалених магістральних аре-
штів. Коні та віз, вартості 150 тисяч кар-
бованців та річи на возі коло 20 тисяч кар-
бованців сконфісковано, а фіру, на котрій
їхали арештовані, мусів сам платити. По до-
роzi в Чорткові рівнож мусів він в неопаленій
тюрмі дві доби сидіти а тут забрано йому оста-
нні річи, забрано навіть послідне білле
ка-
жучи, що це віськове.

Складайте жертви на фонд Оборони України

італась досі ні крихітки — обряду сво-
го держать ся — постів свірх тримаються
може лучше, як сі, що нераз й близько
перков осіли!

Кому менче дано, менчий рахунок колись
зладуть; кому дано більше, строгшій раху-
нок треба буде здати Судії Справедливому
Христу. Так й з народом у Ріо Гранде!

Я спостеріг людій, що кожне слово під-
час проповіді старались похлонути — зро-
зуміти, пережути, щоб опісля жити так, як
велить закон Христа і Його Св. Церкви
католицької. Але я й бачив деякі наших,
що були студенами на проповіді, бо опісля
казали мені: "пошо тільки говорити, ми й
без вас добрі!" А коли я поспітав його,
коли "господин" сповідався, він відповів
широ: "не питайте коли я сповідався, але
коли я клав знак хреста на собі!" Та мій
смугок за про його бесіду був короткий, бо
другої днини він приступив до св. сповіді.
Се радість велика для місіонаря, і я й
дізнав у Ріо Гранде, з домішкою смутку.
Одно покривало друге і перемінювалось як
звичайно у чоловічім житі.

(Далі буде)

Коли чоловік має відпочинок,

- Куме!
- Чого?
- Чи ти коли дома віддихаєш?
- Та, як пообідаєм, то вона на часок
або й на два засне.
- Хто вона?
- Та ж жінка моя!
- ... про жінку, а про тебе питую,
- ... як жінка спить, то й я то-
ді віддахаю.

тей супроти цого. "Торжественно заявлюю
— сказав він між іншим — і присутні на
салі дневникарі хай запишуть мої слова, що
як такий стан потриває ще далі, весною в
Польщі буде цілковита анархія".

Під час того, як посол Гавснер говорив
про голод, коли засновав, що корець бульби
коштує 400 корон, на салі пронеслися ок-
лики: "На таку тему скликуйте вічал Ідім
на вулицю! Ми хочемо істи!"

Кілька хвилини тревало замішання й оклики
і з тяжким трудом вдалося опозицію вти-
хомирити.

По скінченій промові бесідник предложив
протестуючі резолюції, а саме: проти 25-
літньої провізорії, проти дальнього ведення
війни, поліпшення апроваїзації та роз'ючання
робіт.

Другим бесідником був секретар людовців
Самойца.

Говорив теж трубадур справи східної Га-
личини д-р Левенгерц. А сказав не більше,
як ми вже десятки разів чули, в часі його
турнірів.

Забрав голос і ксьондз польський Палюх.
Зразу тільки інтерпелював посла Гав-
снера а згодом став навчати присут-
них, що польському католицькому робі-
тникам не до марксизму і що він не по-
винен так зле оцінювати Падеревского, і
Дмовського, а радше в них учиться.

Слови ті викликали велике роз'ярення.
Схвильоване робітництво кинулось до бесід-
ника і серед окликів та ріжких епітетів
викинуло його зі салі.

По тім інциденті віче закінчено.

Довги Польщі.

Довги Польщі виносять 5.728,000.000(пять
міліардів, сімсот двайцять вісім міліонів)
марок.

якому українське життя зовсім завмерло.
Що тут живуть Українці, це доказом тіль-
ки дівоча й хлопча школи, які дійсно спо-
вняють велику просвітну роботу. Інших
признак нема. Всьо кудись нопряталося, су-
проти заведення острого режimu не має в
нікого сміlosti заняться якоюсь, роботою
бо всіх свідомих одиниць арештувано і ви-
везено в Домбе. Найбільший докір можна
би зробити молоді, яка досі не поважила-
ся завязати якогось просвітного та орга-
нізаційного гуртка з цілюю працювати для
 себе й для других. А праця така дуже по-
жадана і країна пора її начати.

Денікінова армія зловлена.

Армія генерала Денікіна з околиці Одеси
попалася цілковито в полон большевиків
(може Українців? — ред.) Так доносить
кореспондент "Сентрал Ньюс". Інші малі
відділи, що перейшли румунську границю,
зістали розброєні румунським правлінням.

Большевики зняли Одесу.

Большевицькі війска зняли Олесу і здо-
бувають ґрунт на шийці, що веде на Крим.
В Закаспійському краю вони зближаються до
Хіви.

Телеграми з Одеси доносять, що чужин-
ці почали опорожнювати місто в пятницю,
коли британські кораблі почали стріляти на
місто у продовж цілого дня. Двісті хорих
і 150 утікачів з Одеси перевезено на аме-
риканський торговельний корабель Наваго.

Розбій на гладкій дорозі!

Львівський "Вперед" пише:
В дні 29. грудня м. р. зайшов до реста-
врації при Стрийській вул. ч. 3 господар
Гринько Лис з Жиравки. Там застав він

в вільві час, як місіонар по ріжких з-
кутинах Галицької України. В поспільному
ці осів з волі настоятелів в монастирі
Улашківціх. Страшна пісчесть тифу заго-
тила і до сих сторін. Як в цілі його же-
то видко було в нім чоловіка праці, так
сих гірких часах з самовідречением праці
в церкві. Набавивши тифу з сповідань-
ці віддає Богу свою душу дні 21/12 1914
як правдивий тружденник в винограді Хри-
товім.

Се священник-герой. Працював для сві-
го народу ціле своє жите, положив сво-
жите в сій праці, пішов до того котрого
любив, котрому служив. Пам'ять позістак
довго не лиш в самім чині, але і між тими
над котрими працював, котрих виховував.
Нехайже пером стане рідна землиця
котрій спочив.

Загальні вісти.

Німецькі достойники втікають.

В Швайцарії побоюються нового клопоту.
Деякі з визначних Німців, котрих видачі до-
магаються альянти, приготовляються до уте-
чі в Швайцарію. Дотепер втікли сюди: Ні-
мецький віцеадмірал фон Капеле, цивільний
губернатор Бельгії барон фон дер. Ленкен
а баварський кронпринц Рупрехт вже ві-
давна перебуває в Швайцарії.

В Швайцарії нема закону який забороня-
є утікачам хоронитися на її територію.

Троцький уступає зі становища міністра
війни.

Лейба Троцький, дотепершній більше
віцький міністер війни і маринарки має ста-
ти директором транспортів пожизні на його

Хто се? Чого вони тут і в Богданка за-
били ся серце! Він став дрожати на всю
му тілі й аж тепер побачив, що він в од-
ній сорочині й босий. Боже, як ненечка
побачить, то буде кричати!

Нараз перед його очима впала зірочка
неба. Бані, се не зірка. Він виразно ба-
чить — се Ангел срібнокрилий летить,
на руках несе маленького Ісусика.

Ангел зовсім такий саміський, як на вер-
шку як на ялинки й Ісусик такіський, як є
вертепику. Ангел летить понад поля, по-
над могили, а маленький Ісусик благосло-
вить землю, могилки й мерців. Богданко і
не стямився, як унав на вколішки, підні-
руки в гору й закликав:

— Ангеле, Ангеле, Ангелику любий, во-
зьми й мене з собою, бо я бою ся, я бою

— І Ангел митю спустив ся долі й узяв
Богданка в гору. Він пригорнув ся до Ан-
гела наче до ненечки. Десь і ввесь страх
пропав. Він осьмілів і став питати:

— Ангелику, а куди ти летиш із мален-
ким Ісусиком?

— Тиж не знаєш, Богданку, що сьогодні
свято Різдва Христового? Малий Ісус зі-
бажав поблагословити всі землі народу, що
найбільш горя зазнав у сій війні. І я п-
ніс Його на Україну! Він благословив
Тиж бачив!

— Бачив, А чому маленький Ісусик не
благословив сіл і міст, де живуть живі лю-
ди, але могилки?

— Бо в сін могилках похована доля У-
країни! Бачив, у сін могилках, що під ру-
камінів, там лягли борці за Ідею, а в тих ру-
ках, там спочила сі, що невинно по-
трапили кару від ворогів Ідеї, що впали
з гори та нужди. Вони теж герой, вони теж

Богданків сон.

(Різдвяне оповідання).

Нік не міг заснути малий Богданко. А
так пізно пішов сьогодні спати. Усі сиді-
ли по св. вечері до пізна, колядували тай-
він із ними сидів. Якож тут іти спати,
коли стілько гарних даруночків приніс йо-
му на коляду маленький Ісусик. Та вкінці
такі ненечка на силу поклала в постіль.
Однака він дарунків не покинув ся! Поклав
собі їх усі на постіль, "щоб разом із ним
спали". А чого тутечки не було: і коник
і візошок і паячик і великий бурій медве-
дик, такий, що як його потиснеш, то він
кричить і рухає передніми лапками. А вже
найкрасша книжечка. Самі малюночки, та-
кі гарні! Й усі гарні. Стільки і й та-
ких гарних дарунків він ще досі ніколи не
дістав. Навіть св. Николай не приніс йо-
му сього року так богато!

Правда, Славко, що вже ходить до гімна-
зії, говорив, що тепер і св. Николай й Ісус-
ик не приносять таких гарних дарунків,
як перед війною. Він, Богданко, не тямить
сих гарних часів. Деж йому й тямити їх!
Він жеж найменший в родині. Щойно сьо-
го року пішов у школу.

І батько говорив, що тепер свята не та-
кі веселі, як буди колись. Або він знає,

які ті свята тоді були? Та батько говорив
при ломаю просфори, що тепер богато, бо-
гато родин на Україні має дуже невеселі
свята. Майже в кождій родині впав хтось
на війні, майже кожда родина має когось
оплакувати, бо вся Україна стала за ввесь
сей час одним великим кладовищем. А крім
сего тепер богато молодців далекі від ро-
дин бореться за волю України. Які ті
свята мають ті, що осталися дома? Ось і
тітка Маруся з дітьми мусить святкувати
без вуйка Степана. Який їх св. Вечір?! А
кілько то сиріт, що остали без батька-ма-
тері, зовсім не мати ме святого вечера, не
то, ялинки та дарунків, але й ложки тепло-
го борщику. Так говорив батько. А Бог-
данко слухав всого уважно, бо він хоч і є
маленький, та дуже любить слухати, коли
батечко говорить або читає. Во батько
так гарно говорить...

Ось такі то думки снували Богданко в
свої маленькі головці та все поглядав
на забавочки-даруночки, що "спали" на лі-
жечку коло його ніг.

А білолицій місяць світив і слав своє
срібне світло крізь вікно, простісенько на
Богданкове ліжечко. Може се він збиточ-
ник не давав Богданкові заснути?

Та в кінці Сонко таки зморив Богданка,
заплюшив його очинята і він заснув.

І нараз він ся він в безмежних по-
лях, покритих далеко й широко й широко
білим снігом. Він був один-одинокий, дов-<br

міністром війни і маринарки має стати генерал Поліноф.
Совну команду над більшевицькими військами на Сибіру має обняти генерал Егертон. Генерал Іванов має стати начальним командиром більшевицької армії в Туркестані. Інша не може сплатити довгу Америці. Бюро збанкрутівала і не зможе заплатити 10 міліардів доларів довгу, затягнену в Америці, по думці Марка Прентіса, автора "Клірінггавзу". Він є тоді думкою, що аліянти відмовлять виплатити і це одинока дошка ратунку для них.

Віт стоять тепер на вулкані, який вибухнути кожді хвили і знищить фігуру структури світа, збудовану протягом століть" — казав Прентіс.

Оного його думці, аліянти не в силі навіть платити проценду від довгу, який винодіє 500,000,000 доларів річно. Треба добре розуміти, як би вийти з цього положення.

Слава більшевиків в південній Росії. Увіdomлення, які наспілі до міністерства війни, вказують, що червоні армії невдається перейти через шийки, що провадять Крим.

В найновіших боях над Доном і на Кавказі, межі 28 і 31 січня, більшевики втратили 4,000 полонених людей, 260 кулеметів.

Чорногорський Микита шукає престола. Король Микита з Чорногори має тепер требувати в Албанії та приготуватися замаху щоб дістатися на престол до своєї країни. Албанія находитися тепер під суспільством італійських війск, які відносяться дихально до Микити.

Чорногорський загорничий комітет каже, що межи Чорногорцями та Сербами йде безпастанна боротьба, а Серби вивозять гуртами Чорногорців до Македонії.

Найновіші вісті.

Минувшого тижня вибухла в Німеччині революція, щоб старий ряд осунути. Революція ширшає з причини, що і військо приолучається. Людовіці німецькі працюють над тим, щоб старого Гінденбурга мати за президента. Гінденбург не похоче, бо тепер робиться в літерата. Хоче видати книжку в кількох томах про своє життя.

В цілій Росії борба триває дальше.

Румунія тішить ся що Бесарабія після вільї Найвищої Ради, належить до Румунії.

Голяндія заявила що в коротці наступить мир з більшевицькою Росією.

Сирийці зібрались в Дамаску, та оголосили незалежність Сирії. Емір а Фаескал-аго оголошено королем.

Між Туреччиною та Грецією прийшло до війни. Обі сторони вже много потерпіли.

Північна Америка задумує своїх поляглих борців в війні європейської спровадити. Цікава то річ, як она всіх вишукає, чи може не скоче і чужими заступити?

З Бразилії.

Гріпа, як доносять з Ріо, починає вже притихати. У посліднім тижні не було вже майже жадного случаю сеї епідемії. Рівно ж і з пів. Америки доносять, що гріпа уступає зі всіх місцевостей, де вона панувала зокрема кроком. Лікарі заявляють, що навірно сеї слабости можна ще сподіватись і в співуючих літах. З кожним однаком

Адвокат Dr. TRASYBULHO LINS-FILHO, у Прудентополі.

Принимає всякі справи цивільні, гандлеві, криміналні. Виготовляє інвентарі, арроляменти і прочі всякі справи входячі в обсяг адвокатури. Інтересанти найдаються до П. Вас. Лопатюка. Памятайте осім, що всякі справи предкладаєте в українській мові.

Канцелярія містить ся:
Hotel Victoria — Prudentopolis.

Позір! — Позір! ЛІНІЯ ІВАЇ I ОКОЛИЦЯ! Linha Ivahy — Prudentopolis — Paraná.

ОЛЕКСА МАРТИНЕЦЬ.

Поручаю всім Українцям мій новоотворений склеп. Найдешевші товари споживчі, знаряди до ужитку домашнього. Купую збіже герву і всякі продукти кольоніяльні. Чого Вам потреба, купите і будете вдоволені. Жаден Українець не може оминути, а іти до свого Українця.

Alexandre Martynec.
Ivahy — Prudentopolis — Paraná.

Шкленяр і Син.

Великий склад ріжнородних матерій — зеліся і прочих. Агенція Банків: »Banco do Brasil«, »Banco Francez e Italiano« і »Banco Nacional do Commercio«.

Суб-Агенція компанії асекураторії земельних і водних (морської): »Companhia Alianca da Bahia«.

Стала кореспонденція комерціяльна (гандлева) з найбільшими фірмами.

Купують в великий скількості: герву, віск, і мід.

Говорить ся по Українськи.

SZKLENIARZ & FILHO.
Teleg. „SZKLENIARZ“
Prudentopolis — Paraná — Brasil.

сячника. На рік коштує в Галичині 12 кор. а в Бразилії коштує наразі 3\$. Наша Редакція призначає предплату на Місіонар в Жовкові.

Українці з Прудентополіс можуть замовляти і складати предплату в канцелярії парохіяльний ОО. Василиян.

Адресуйте по Місіонар так:

OO. Wasyljany.
Zowkwa — Europa — Galicia

На фонд „ОБОРОНИ УКРАЇНИ“.

На хрестинах Франка Кеца 3\$ — у Онукрія Пришляка — 28500 — Петро Гузар 10\$ Музика Яць 5\$ — Іван Цікавець 1\$ — кружок невіст Кандідо Абрек 48900 — на хрестинах у Семка Стаків 5\$ — Мих. Гапашин 1\$ — Мих. Саламаха 5\$ — Олекса Чуправський 2\$.

Сума оголошена всім числі "Праця" ви-

можливо, що заразив брудними руками і туру, де вкушено, і ту де занесав лік!

Треба, отже, щоб кольоністи самі дивились за тавтом паном, доктором, чи він має руки, коли береться до лічення, чи і ні; чи він обмив те місце, де застремлює голку чи ні... Треба памятати нашу посланницю: »до чистої роботи треба чистих рук! А де в чистійша робота чи де мусить бути чистішша як не там де йде справа про людське життя?...

II

Тепер що до самого посилання. Коли я заохочував у своєму часі до ловлення, до відсилання, що не сотки, а тисячі мені відповідали, що то страшно, що вкусе і т. д. Коли ж я і ті ширші та сміші, що взали справу поперти, доказали, що то і не страшно і не вкусе; головно ж коли запахло грошем, то охотників відпізати вийшло не менше, ніж колись болгувіз!.. Колись я казав до славного мосіяна на Маллєт: чому ви не візьметесь до такої простої справи?

»Я сен бое жеби не вірізда! Думав, що

Найбільший український склеп в Прудентополі Василя Войтовича.

Продається по ціні уміркованій. Однока фірма, яка вдсвопить Вас за Ваші гроші! Вступіть і перевонайте ся, бо то не коштує нічого.

Більший вибір найріжнородніших матерій, наймодніших кольорів касеміри, -коців, готових убрань, чисто-вовничих пал, попотна, хусток, стяжок, капелюхів соломяних і сукняних, ниток до шитья, вишивання і ручних робіт, зимових шалів, перфум, перфумованого мила, скла, начинь кухонних, зеліза, машин до шитья, пороху, шроту, фугетів, славної пасти "Фаворіта" і шнурівок; книжок, та приборів шкільних.

НАПИТКИ КРАЄВІ I ЗАГРАНИЧНІ.

На складі завсідги: хміль, олій до фарб, сувічки мільові, а подостатком муки найкращих марок, соли грубі, меленої і рефінованої столової; Sal Glauber, Sal amargo, нафти, тютюну, рижу, цукру, фарини кукурузяної і мандьокової, фасолі, кави зернятами, незріваного смау паленої і чай з Індії.

Завсідги сувіже насінє.

Продаю всім, з моєї власної цеглы, яку узнато за найміцнішу, найлекшу і найпрактичнішу до мурівання; ЧЕРЕПІЦЮ: витревалу, найменшої ваги, а найсильнішу. Скуповую на велику скалю герву та інші краєві продукти.

Посідаю велике і рівне подвіре на заїзд, а на між

случай потреби просторий, супокійний нічліг.

Wasilio Wojtowycz
Prudentopolis, Paraná, Brazil

Чи пили Ви коли каву з української фішки? шукала захищати

Зайдіть до Григорія Кушніра кольонія Сільва — Панандуа С. Катаріна. я змова пропонує

Там дістанете: каву палену найкращої якості зивала собі мішок ароматичного запаху в фабриці ITAÍNO Скоропал.

Kuchnir Gregorio Colonia Xavier de Tут зро corr. Papanduva S. Catharina. на і ту розі сама

земля

3 Церкви і Школи
Надірене на цвітінні.

(Для членів Братства Найс. Серця Хр.)

сталість тих, що виходять з католицьких шкіл.

Ми любимо молодіж. А чому? Бо се наша будучя суспільність, її наша надія, наша краса. Звичайно так буває, що яка молодіж, таке буде і будуче покоління. Є молодіж добре вихована, слухняна, побожна, ретельна, така буде будучя суспільність, нове покоління. А дехто звичайно найкрасче виховується молодіж? Певно, що нігде інде як у католицьких школах. А то чому? Бо в католицьких школах о то стараються ся, щоб перш усого виплекати душу молодіжі. Там о се старають ся, щоб молодіж з тих пікіл

найпісніші, найпісніші.

Савиться в література. Хоче видати книжку в кількох томах про своє життя.

В цілій Росії борба триває дальше.

Румунія тішить ся що Бесарабія після волі Найвищої Ради, належить до Румунії.

Голяндія заявила що в коротці наступить мир з большевицькою Росією.

Сирийці зібрались в Дамаску, та оголосили независимість Сириї. Емір а Фаескал-а оголошено королем.

Між Туреччиною а Грецією прийшло до війни. Обі сторони вже много потерпіли.

Північна Америка задумує своїх поляглих борців в війні європейській спровадити. Цікава то річ, як она всіх вишукає, чи може не схоче і чужими заступити?

З Бразилії.

Гріпа, як доносять з Ріо, починає вже притихати. У посліднім тижні не було вже майже жадного слухаю сеї епідемії. Рівно ж і з пів. Америки доносять, що гріпа уступає зі всіх місцевостей, де вона панувала змождим кроком. Лікарі заявляють, що навірту сеї слабости можна єще сподіватись і в слідуючих літах. З кождим однак роком буде она проявлятись зі слабшим діланем.

Поміч населеню в Сеара. Як знаємо, що з причини страшних посух в сій провінції, населене попало у крайну нужду. Ряд бразильський кількаразово уділяв тим нещасливцями значну грошеву допомогу а крім сего зарядив збірку жертв в тій цілі. Збіркою заняв ся також Архиєпископ, Екц. D. Manoel da Silva. Сума ним зібрана виносить 200 тисяч мілів.

Послідні вісти подають, що у тій самій провінції упали тепер велики доні.

Революція у Багії притихає, бо вже кількох провідників підпалося.

Позір Українці!

Секретарят рільництва, маючи на цілі помочи поселенцям, має задержати на складах ріжні знаряди рільничі, котрі по зниженій ціні може кождий одержати. Хто хоче набути бажаний знаряд, може вислати просьбу до Екц. президента, а з певностю одержити бажану річ. Належитість за знаряди рільничі мож виплатити ратами.

Від Редакції „Праці“.

Пригадуємо, що додиси, котрій нарушували личні справи осіб, як також не заострений повним підписом додисувателя, Редакція не буде їх поміщувати в часописи. Хтоб з додисувателів бажав, щоб його ім'я було задержане в тайні, може собі застеречи, а будьте певні, що Редакція імені нікому не відасть. Рукописи звертаються лише на окреме жадане і за зложенем оплати поштової.

Листи з просьбою о пораді або о виясненні якоїсь справи, мусять мати запущену марку на відповідь.

Жовківський „Місіонар“.

Редакція „Праці“ одержала перше число „Місіонара“ Жовківського. Входить в такій майже величині як перед війною. Вигляд гарний, повний добре обробленого змісту. Тему поручасм всім Українцям в Бразилії і Аргентині замовити собі сей місячник. Ніхто не пожалує, бо кождий богато скористає з сего гарного, релігійного, українського мі-

борця за Україну, хоч й не мечом воювали, але терпіннем.

(Далі буде)

сячника. На рік коштує в Галичині 12 кор. а в Бразилії коштує наразі 3\$. Наша Редакція принимає предплату на Місіонар в Жовкві.

Українці з Прудентополіс можуть замовляти і складати предплату в канцелярії парохіальний ОО. Василиян.

Адресуйте по Місіонар так:

OO. Wasyljan. Zowkwa — Europa — Galicia

На фонд „ОБОРОНИ УКРАЇНИ“.

На крестинах Франка Кеца 3\$ — у Онуфрія Пришляка — 2\$500 — Петро Гузар 10\$ Музика Яць 5\$ — Іван Цікавець 1\$ — кружок невіст Кандідо Абрев 4\$900 — на крестинах у Семка Стаків 5\$ — Мих. Галашин 1\$ — Мих. Саламаха 5\$ — Олекса Чуправський 2\$.

Сума оголошена всім числі „Праці“ виносить . . . . . 39\$400
Сума оголошена в З. ч. „Праці“ 9.808\$400
Загальна сума виносить 9.847\$800

Для себе.

Коли в 1915 році »Праця« почала друкувати мою допись про гадюки, то з боку дорогих земляків, із татунку мудрих, пішли зараз крини: »О, дурному! Куців нема чого сі вчинити, то вчепився змія. Треба було вести айтацию, робити відчіти, писати, давати самого себе до кусання, стромляти пальці гадюкам у рот, — аж нарешті більш як по двох роках, удалося на стало зашептити ту справу по українських кольоніях. Господи, слава Тобі!...

Вернувшись між своїх по трьох літах відсутності я зустрів дивні дива в тій справі. Дорогі земляки занюхали гріш коло гадючої справи. А зза того наплодилося »докторів тьма тьменна. Лишилися ті, що я »дипломував«, але поза тими є ще стільки, що ім'я їх лейбон!... І мою ідею, яку я з реалійним почуттям впоював, як ідеальну поміч пешасливцям, лічуча братія ту ідею приложила зараз по моїм відході до жолудка, »Дери, друже, скільке вдреш!«

З 26 осіб я вилічив за два й пів року, я не візвів ні з кого більше як п'ять мілів, хоч часом доводилось робити 50 кілометрів дорого... »Доктори«, які настали по мені, за винятком Семена Міліка на десятім висинам беруть по 20 по 30 і більше, як удасться сі здерти! Деруть не рахуючись з тим, що люди збиралі гадюки, що часом укусений

приніс стільки, що йому вистарчило вилічитись, коли він сам для себе отримував ліки і ширіцу... Справа розбивається, дрібніша і гіршає в своєму змісті. Бо ті кого я дипломував хоч бачили на власні очі як то робиться Рентаж »докторів« від фойсі беруться до справи з брудними руками, бо то мовні дурнія. Недавно до мене приходив одесський кольоніст з Ріо-Клеро питатися, що за дівою, що гине і там де запустив ліс і там, де вкусила гадюка. Що я мав сказати? Може наш »доктор« саме дбавав пальцями в навозі, а потім пішов запускати ліки. I

можливо, що заразив брудними руками і ту рану, де вкушено, і ту де запускати лік!

Треба, отже, щоб кольоністи самі дивились за таким паном, доктором, чи він міс руки, коли береться до лічення, чи і ні; чи він обмив те місце, де застремлює голку чи ні... Треба памятати нашу пословицю: »до чистої роботи треба чистих рук! А де є чистіша робота чи де мусить бути чистіша як не там де йде справа про людське життя?...

II

Тепер що до самого посилання. Коли я заохочував у своїм часі до ловлення, до відсилання, що не сотки, а тисячі мені відповідали, що то страшно, що вкусе і т. д. Коли ж я і ті ширіші та сміліші, що взяли справу поперти, доказали, що то і не страшно і не вкусе; головно ж коли запахло грошем, то охотників відсилати найшлюс не менше, нім колись боягузів!... Колись я казав до славного месяця на Маллет: чому ви не візьметесь до такої простої справи?

»Я сен бое жеби не віризла! Думав, що то справа, від якої нічого не посмокче. А коли зачув, що тут є гріш — ого! вже відсилає, а Українці носять гадюки!

Для інтересованих, для тих, що носять гадюки, мушу отже прочитати деяку »молитву« в цій справі.

Нехай вони знають, що Instituto de Vitanian висилає силу ліків за границю і тому потребує багато гадюк. Зажає того він тепер платити і грішми за гадюки, по два мілі за кожну. Отже, братія, коли я до вас прийду просити на якусь патріотичну справу, то ви мене приймете з пріємністю голодного вовка! А нести до пана Романа з вожною гадюкою два мілі, то ви не паходите ганебнила для себе! Я знаю одного, чиє ім'я тим часом не хочу публікувати, що занес 75 гадюк. Це значить: дав на польську справу 150\$000! А коли був оголошений »Український День«, то той самий ширій Українець не поїхав навіть до церкви, щоб часом не дати на бідних сиріт у ріднім краї!

Я думаю, що всяка справа, що дає гріш за вашу працю, мусить лишати цей гріш у ваших руках. Гріш єдін гадюк є грошем найденим: ніхто гадюк не годував і вмисне за ними не ходив шукати. Працював на шапрі і найшов річ, яка коштує два мілі. Отже, такий нахідок мусить іти на якесь громадську ціль. А найкраще було що такий нахідок пішов туди, де потребують нашої помочі, де виглядають, що що капне і від нас.

Є багато кольоній, що мають своє saldo в Instituto. Іого можна забрати, чи то грішми чи лікими. Коли ліків назирається багато, а нема виходу, їх можна продати в Понта Іроссі по 5\$000-фляшінку у Pharmacia Central.

Треба, аби ця справа ішла для самих себе чи на якийсь пожиток громаді... »Докторів« також можна припинити тим, що давати гадюки до того, хто не дере десятої ширії, користуючись чужим нещастем, а іде до людини з людним серцем...

А найголовніше не давати гадюк ліхам, бо гріш з того піде до Галичини на розстріл та вішання наших братів.

В. Куц.

11/3 1920 Каразіньо.

З ЦЕРКВІ І ШКОЛІ

Намірене на цвітінні.

(Для членів Братства Найс. Серця Хр.),
сталисть тих, що виходять з католицьких шкіл.

Ми любимо молодіж. А чому? Бо се наша будуча суспільність, се наша надія, наша краса. Звичайно так буває, що яка молодіж, таке буде і будуче покоління. Є молодіж добре вихована, слухняна, побожна, ретельна, така буде будуча суспільність, нове покоління. А дех звичайно найкрасше виховується молодіж? Певно, що нігде інде як у католицьких школах. А то чому? Бо в католицьких школах о то стараються ся, щоб перш усього виплекати душу молодіжи. Там о се стараються ся, щоб молодіж з тих пік вийшла найліпша, найсовіснійша, найпобожнійша, найчеснотливійша. Серце радується бачучи таку молодь. Тепер в загальнім зиснуту обичаїв і занепаді життя релігійного така молодіж є ціла надія на душу будучності. Переїховім тепер, коли у інтелігенції бачимо такий занепад у життю духовнім, як ніколи перед тим. Щож се означає? Се означає, що си молодіж, що є тепер вже на становиску суспільнім, що вона або не ходила до шкіл католицьких, або не була сталаю в практиках, яких научилася в школах католицьких. Чому тепер так мало таких, між інтелігенцією, щоб частіше сповідавались, щоб взагалі практикували привиси своєї віри? Се зрозуміле. Або злі школи або несталість тих, що хотіли до школ католицьких. Сумне се. Много через се згіршень. Деякі бачучи се переходить до такого поняття, що як хто учений, то вже ему не треба практикувати, привисів своєї віри, або що наука веде до безвірства. А се прецінь дож. Во наука правдива і солізна веде до релігійності, як бачимо з досвідом історичним і як претворюється англійський фільм Байдон. Тут мусимо супонувати іншу причину, передовсім у тих, що ходили до школ католицьких. Брак стадості тих, що виходять зі школ католицьких є причиною, що занехують єї практиковані.

Сумно і не весело під тим зглідом і у нас в Бразилії. Однак і є лінія. Як то міло почути на практикуючим католикам, що такий . . . з С. Іавлі чи С. Катарини або навіть наш теперішній пр. Парапи є практикуючим католиком; що ходить св. сповіді, ходить до св. Причастя і виповняє свої релігійні обовязки.

Вже недоуки і півінтелігенти не можуть оправдкуватись, що св. синоді і св. Причастіє тільки для хлопів темних а не для інтелігенції. Бож прецінь будь що будь таки президентів задля їх науки і становища, яке посідають, мусимо вчинити до самого цвіту інтелігентних людей краю, если їх вибрано між інтелігенцією на керманичів держави.

Гарний примір читаемо за Гарсія Морепу, президента Еквадору, який трикратно вибраний був президентом згаданої республіки.

Був се чоловік учений, мудрий, справедливий, але передовсім мусимо сказати на його похвалу, що був се вірний син католицької Церкви. Оповідає о нім отець

Дресиль, що коли перебував на селі для відпочинку, дуже часто убирав его до Служби Божої і служив ему до неї. Брав дуже часто участь в процесіях, а часто навіть після праці відай Серця Христового, до якого мав особливше набоженство, і якому посвітив прилюдно свою республіку. Два рази на тиждень приступав до св. Причастія а всії свої успіхи в урялі завдачував і прописував помочи Пречистої Діві Марії. Що се за гарний примір в теперішнім часі зіпсути обичаїв і занепаду релігійного! Таких людей нам тепер треба! Яке се збудоване для всіх!

Але звідки взялись такі люди? Се по найбільші часті е з сеї молодіжі, яка виховувалася в школах католицьких,

але яка затримала сю науку, якої в них научилась. Се правдиві жемчуги нашої доби християнства!

Молім-же ся за тих, що виходять з католицьких шкіл, щоб вони були стали і постійно держались сего практиковання життя християнського, якого научились в тих католицьких школах.

Проти нагнітків.

Мякушку з хліба замочити в сіль. Коли мякушка вже добре натягнула, прикладає ся її на ніч на нагніток і ся мокрим платком. Рано вже бола нагніток дастъ ся легко вишло якби не хотів, то повторити оклад

ОГОЛОШЕНЯ.

Гринько Івасенько, з села Капустів Борщів пошукує своїх братанків Михайла і Йосифа, також кума свого Петруся. Були в північній Америці, за них знов або вони самі нехай напо міні на адрес „Праці“. 12-14.

Шакер на продаж.

Продаю шакер, 1-ої кляси разом з каміннями і льотку з хатою біля руської у вигіднім місці.

Продаю разом, або поодиноко, 11 — 13 Кол. Іраті — Пилип Пин

Лікар і оператор ДР. МИРОСЛАВ ШЕЛІГОВСКИЙ Бувший асистент клінік європейських.

CURITYBA, Rua S. Francisco 25.

Лічить після найновійшої системи. — Виконує всякі операції хірургічні.

Посторонних слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічить чами „Roentgena“. Посідає власну лабораторію до бадань хемічних і мікроскопових, та всяких інших бадань крові в slabostях внутренніх.

Порада листовно і устно. — Мож розмовитись по українськи.

CURITYBA — Rua S. Francisco № 25. — Paraná — Brazil.

Чи Ви вже були коли у склепі НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що его отворив єще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко станиці зелізничної.

В його склепі знає кожий Українець найлучший і найдешевший товар. О сім переконається кожий, хто вступить в хату Никиги Доняка. Простора сала повна Seccos e Molhados, зелізя, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. і. — а все по ціні найприступнішій. Переїзджаючи можуть переносувати, або в бараку, або в салах на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдоволені з его товару.

Купую герву-матте і інші продукта кольоніальни.

До кожного потягу висилається власний віз, а в разі потреби винаймається фіра до Прідентополя і кольонії Іраті.

СВІЙ до свого — УКРАЇНЕЦЬ до УКРАЇНЦЯ

Niketa Donlak — Iraty — Paraná.

ДОМОВІ і ГОСПОДАРСЬКІ ПОРАДИ.

По чим пізнати чи зерно було зібрне доспіле чи ні?

Зерно сушене або придатне на мливо, є лекше від того, що достигло на пни. Щоби о тім переконати ся, сипле ся трохи зерна до широкого сосуда склянного на воду. Тоді зерно засушуване лишить ся на верху а доспіле на пни впаде на спід.

Кравчаря „УКРАЇНА“ Василя Магеровского

Виготовляє всякі убраня від найдорожчих до найдешевших: плащи, намітки, маринарки, сподні — взагалі все, що входить в обєм кравецтва.

Всякі роботи виконую скоро, совісно — після міри, крою і моди.

Цуни найприступніші.

Українці! Попирайте завсіди лише своїх!

ALFAIATARIA „UCRAINA“

de Basilio Magerovsky
Papandua Sta. Catharina

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП ХРУНЯ І БРАТА. в кольонії Вера Гварані.

Продамо ріжнородні продукта по найтанішій ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніальни, як герву-матте, обручі з тімбо, кору з брамонуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і живий, сіль мілка і груба, риж, каплюхи сукнянні і соломянні, і т. д.

Chrun & Ignylo
Vera Guarany — Paulo Frontim, Paraná.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет
ріг ул. Тараса Шевченка і Dr. Франка.

Спогдає ріжнородні продукта по найтанішій ціні. Купує усякі продукта кольоніальни, а найцікавше, що платить доросше як другі склепарі.

Оселя Гважувіра — Пара
Бразилія.

Найбільший скlep український
ІВАНА ШЕРЕМЕТИ.

Поручається всім Українцям скл
свідомого Українца, в котрім на
дуться товари споживчі, заряди
домашнього вжитку. Хто що потріб
а певно що не пожалусте, коли спо
нить обовязок народний:

СВІЙ до СВОГО.

Купується збіже і всякі продук
кольоніальні.

ANTONIO REBOUÇAS PARANA
Riosinho
CASA DO POVO

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО
в АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА
Один з найбільших і найстар
ших скlepів у цілій муніцип
пію Іраті

Продаю товари ріжнородні — як
справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕ
ЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні
також, що потрібне до ужитку домаш
нього і рільничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву
На складі КАВА — ЦУКОР — усі
споживчі товари. Каплюхи — стрільн
ти артикули — окраси зі золота лк брошки
перстені, ланцушки до годинників і т. д.
Чого Вам треба — купите і будете
вдоволені.

Constantino Odreckyj
Antonio Reboucas Paraná

В. КУН і СИН
ІПРАНГА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

Чи ви були в місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що его отворив єще в р. 1908 — в новім перворяднім муріваним домі, в місті Іраті, недалеко стації зелізничої.

В його склепі знає кождий Українець найлучший і найдешевший то вар. О сім переконасяє кождий, хто вступить в хату Никиги Доняка. Простора сала повна Seccos e Molhados, зеліза, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. д. — а все по ціні найприступнішій. Переїздаючі можуть переношувати, або в бараку, або в салах на горі помешкання. Ті, що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдоволені з его товару.

Купую герву-матте і інші продукта кольоніальні.

До кожного потягу висилася власний віз, а в разі потреби винаймася фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

CAIXA
POSTAL
246.

MARCA REGISTR.

ВЕВАМ АС СЕРВЕЈАС ДА ATLANTICA

Atlantica

Luzitana

Curitibana

Porter

TELEPHONE 454.

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСТЬ — ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛЯНТИКИ Т. А.
(ул. Ігвассу — Куритиба) ???

ПИВА:

ясні:
Атлянтика
Люзитана
Гамбурго
Куритибана
Паранаенсес
темні:
Мюнхен
Кульмбах
Демократа
Портрет

НАПИТКИ:

Атлянта
Більц
Вода Столова
Женжібр
ГАЗОЗИ з:
Цитрини
Абакаші
Черешень
Малин
Помаранч
Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і пластиною найлучші ціни!

Роздаємо насіннє ячменю за контрактом або продаємо вибирає насіннє ячменю!

Сухі дріжджі Атлянтики є найлучші і економічні.

Екстракт з солоду, є найлучше лікарство проти кашлю і відновлюючий силу.

в кольонії Вера Іварані.

Продаємо ріжнородні продукти по найнижчій ціні.

Купуємо усікі продукти кольоніальні, як герву-матте, обручі з тімбо, кору з брамонуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і живий, сіль мілка і груба, риж, каплюхи сукнянні і соломянні, і т. д.

Chrun & Irmão
Vera Guarany — Paulo Frontim, Paraná.

в АНТОНІО РЕБОУСАС — ПАРАНА
Один з найбільших і найстаріших скlepів у цілім муніципалітеті Іраті

Продаю товари ріжнородні — якщо справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні усе, що потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву-матте КАВА — ЦУКОР — усі споживчі товари. Каплюхи — стрільні артикули — окраси зі золота як брошки перстені, ланцушки до годинників і т. д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odreckyi
Antonio Rebouças Paraná

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП Івана Мойси

В Марешаль Маллет
ріг ул. Тараса Шевченка і Dr. Franca.

Спрадає ріжнородні продукти по найнижчій ціні. Купує усікі продукти кольоніальні, а найцікавше, що платить доросше як другі склепарі.

ПП. З КОЛЬОНІЙ
прошу прийти у мій склеп і спробувати, чи те, що кажу, правда кажу? Я сьвідомий, що переконаетесь, що кажу правду!

João Moisa
Marechal Mallet Paraná

В. КУНІСИН

ІПРАНГА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

Поручаю мій склеп при фабриці КАП ФЛЯШКОВИХ, купую всякі продукти країні, продаж гуртовна і детайлічна.

W. KUHN & FILHO

Guajuvira Paraná

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

Одрецький — Козакевич

В

ІРАТИ

ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям з Іраті, як і з подальших околиць, наш склеп, який є завсіди заохочений у найріжніші товари так країні, як і заграниці, найлучшої якості. Великий вибір ріжнородних матерій, коців, каплюх, вовняних пал, хусток, білого полотна, черевики з фабрики Фаворіта, осотові вовнянні убрання і багато інші товари галантарії.

НАЧИНЕ КУХОНЕ — ЗЕЛІЗО.

Має завсіди на складі велику скількість: МУКИ пшеничної житної і кукурудзяної, ЦУКОР жовтий і білий. Каву в зернятках і мелена, СІЛЬ НАФТА, ОЛІЙ, ріжнородні ФАРБИ, КОНСЕРВИ, ГОРІВКА з Моретес, напитки країні і заграниці.

Скуповуємо герву — віск і мід
для ПП. Каросників є портера, січки і кукурудзи не брак.

Продаж детайлічна і гуртовна
для прибувших зелізницю пічалі.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА.

Одрецький — Козакевич

На послуги Шановної Публіки. Телеграфічна адреса: "Kozak" Iraty.

Українська печатня в Прудентополі.